

Milieueffectrapportage Music Dome Amsterdam Zuidoost

Bijlage Natuur

projectnr. 1907-162721
april 2008

Opdrachtgever

BlackBox Real Estate B.V.
Noordeinde 19-21
2611 KE DELFT

datum vrijgave
april 2008

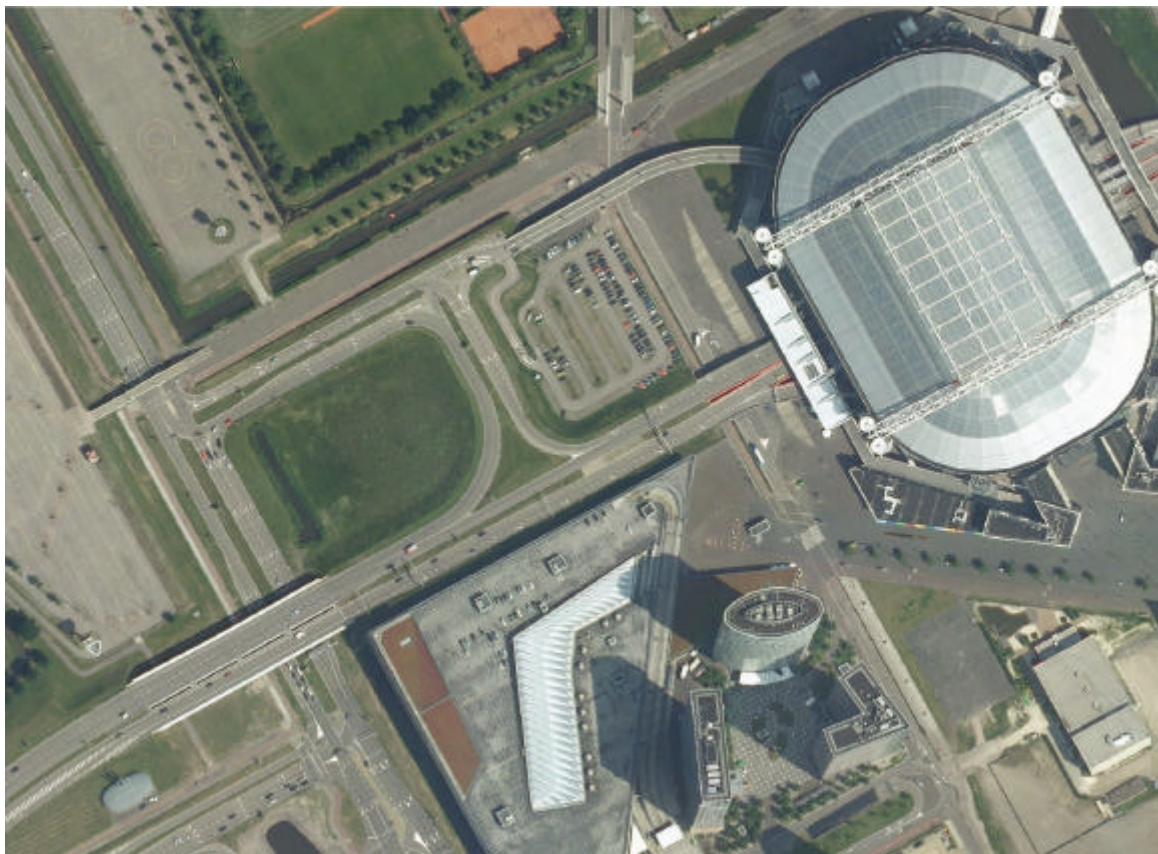
beschrijving versie 1
definitief

goedkeuring
dr. L.T. Runia

vrijgave
drs. R.A.M. v. Dongen

Natuurtoets Music Dome

Gemeente Amsterdam
Dienst Ruimtelijke Ordening

**Planteam Groen, ecologie, stedelijke Recreatie en
Water**
September 2007

Inhoud

1. Samenvatting	3
2. Inleiding.....	4
3. Wettelijk kader.....	5
4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie.....	8
5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna	10
6. Consequenties natuurwetgeving	10

1. Samenvatting

In opdracht van het planteam REO is een natuurtoets uitgevoerd voor de bouw van een Music Dome in Amsterdam Zuidoost. Op de geplande locatie bevindt zich nu een parkeerterrein en een groengebied in een lus van de afslag van de Burgemeester Stramanweg. In deze lus broedt jaarlijks een kolonie kokmeeuwen, visdiefjes en enkele zwartkopmeeuwen. Voor deze soorten en de andere broedvogels is een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet niet nodig. De nesten van de vogels zijn gedurende de broedtijd beschermd, bij de planning en de uitvoering van de werkzaamheden moet hier rekening mee worden gehouden. Geadviseerd wordt om in de omgeving daken zo in te richten, dat visdiefjes er op kunnen broeden. Alhoewel de kans, dat de rugstreepdijk vanuit de Duivendrecht polder het plangebied kan bereiken klein wordt geacht, wordt toch geadviseerd om bij de werkzaamheden voorzorgsmaatregelen te treffen. Dit kan door er voor te zorgen dat er geen voortplantingswater beschikbaar is.

Ligging van het plangebied, Amersfoortcoördinaten 124300, 480700

2. Inleiding

Het project

De natuurtoets betreft de bouw van een Music Dome, nabij de ARENA, het stadion van Ajax in Amsterdam Zuidoost. Het plangebied bestaat uit een parkeerterrein en een groengebied dat tussen de Holterbergweg, de Burgemeester Stramanweg en de afslag van deze weg in ligt.

Doel en vraagstelling

In deze natuurtoets wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke soorten komen er in en rond het plangebied voor of zijn er te verwachten;
- Wat zijn de effecten van het plan op de beschermde soorten;
- Welke mitigerende maatregelen zijn er mogelijk om de negatieve effecten op de aanwezige soorten te beperken;
- Voor welke soorten moet er een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd worden en onder welke voorwaarden zal deze worden verkregen.

Afbakening

Het onderzoeksgebied bestaat uit het plangebied en het direct aangrenzende gebied.

Beschikbare ecologische gegevens

Gegevens over het voorkomen van soorten worden sinds 1990 bijgehouden in de 'Ecologische Atlas Amsterdam'. De grotere groengebieden zijn regelmatig geïnventariseerd. De soortgroepen waarvan de gegevens zijn bijgehouden zijn: zoogdieren, broedvogels, reptielen, amfibieën, vissen, kreeftachtigen, dagvlinders, sprinkhanen, krekels en libellen. In week 35 van 2007 is het plangebied bezocht. De inventarisatie is door Martin Melchers uitgevoerd. Hij werkt sinds 1992 als stadsecoloog bij de Gemeente Amsterdam, is coördinator van het RAVON (reptielen, amfibieën en vissen) voor Groot-Amsterdam, actief lid van de VZZ, het IVN-Amsterdam, EIS-Nederland (libellen, sprinkhanen, mollusken en andere ongewervelden), de KNNV.

3. Wettelijk kader

Gebiedsbescherming

Wettelijk

Er bevinden zich geen Natura 2000-gebieden in de directe nabijheid van het plangebied.

Rijks en provinciaal beleid

De (P)EHS is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. De EHS moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. De Provincie heeft de EHS-opgave verder uitgewerkt. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van de (P)EHS dient volgens in de Nota Ruimte vastgelegde regels gecompenseerd te worden.

De Hoofdgroenstructuur: gemeentelijk beleid

In het structuurplan van de gemeente Amsterdam worden een aantal groengebieden planologisch beschermd. Functiewijzigingen zijn mogelijk, maar moeten aan een toetsingscommissie worden voorgelegd.

Soortbescherming

Wettelijk

De al lang bestaande Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen zijn in april 2002 via de Flora- en faunawet toegepast. In oktober 2004 is door het ministerie een Algemene Maatregel van Bestuur afgekondigd. Door publicatie in de Staatscourant is deze op 23 februari 2005 van kracht geworden. Deze 'AMvB' maakt het eenvoudiger om voor algemene soorten zonder ontheffing werkzaamheden uit te voeren. Voor de minder algemene soorten is een gedragscode voorwaarde om zonder ontheffing van de Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen uit te voeren. Voor soorten die onder een Europese richtlijn vallen verandert er niets. Bij dreigende overtreding van de verbodsbepalingen moet voor deze soorten nog steeds ontheffing van de Flora- en faunawet worden aangevraagd.

Uit de Flora- en faunawet kunnen we de voor dit advies relevante artikelen als volgt samenvatten:

Artikel 2 behandelt de algemene, voor iedereen geldende zorgplicht voor de in het wild levende planten en dieren. Lid 2 stelt dat handelingen waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat men de nadelige gevolgen voor de natuur kan weten of vermoeden, voorkomen moeten worden. Voor zover die gevolgen niet voorkomen kunnen worden moeten de effecten van die handelingen worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Artikelen 8 tot en met 13 zijn verbodsbepalingen waarin de mogelijk nadelige handelingen worden genoemd met betrekking tot planten en dieren in hun natuurlijke leefomgeving. Het betreft zowel evident nadelige handelingen, zoals doden of vernielen van nesten, als indirect nadelige handelingen, zoals aantasting van de leefomstandigheden, verstoring of verontrusting.

Par. 1 *Bepalingen betreffende planten op hun groeiplaats*

art. 8 Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse soort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Par. 2 *Bepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving*

- art. 9 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- art. 10 Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten.
- art. 11 Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- art. 12 Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- art. 13 Het is verboden planten of producten van planten, of dieren (...) behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort (...) te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren (...) of onder zich te hebben.

Artikel 75 gaat over de mogelijkheden van vrijstelling of ontheffing. Vrijstelling of ontheffing van de verbodsbepalingen kan op verschillende grond worden verleend. De beoordeling van de aanvraag vindt plaats op grond van:

- De zorgvuldigheid waarmee de aanvrager van de ontheffing het behoud van de beschermde soorten heeft afgewogen tijdens de planvorming.
- De beschermingsstatus van de soort.

Ontheffing wordt verleend indien:

- Geen andere bevredigende oplossing bestaat en er sprake is van dwingende reden van groot openbaar belang.
- Geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Aan de ontheffing kunnen voorwaarden worden verbonden die betrekking hebben op mitigerende maatregelen of compensatie.

De AMvB onderscheidt drie beschermingsregimes, voor vogels geldt een apart regime, globaal is de betekenis als volgt:

Tabel 1	Algemene soorten	Een ontheffingsaanvraag is niet nodig bij bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 2	Overige soorten	Een ontheffingsaanvraag is niet nodig bij bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen, mits er voor de uitgevoerde activiteiten een gedragscode is afgesproken met het Ministerie van LNV
Tabel 3	Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn/Bijlage 1 AMvB	Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode.
	Vogels	Voor vogels moet, indien er nog geen gedragscode is afgesproken, ontheffing worden aangevraagd. Als de werkzaamheden echter buiten het broedseizoen plaatsvinden zal er in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn.

Voor een ontheffingaanvraag voor de soorten uit tabel 3 en voor vogels is een uitgebreide toets nodig. Deze moet aan de volgende drie criteria voldoen:

1. doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. er is geen alternatief;
3. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang.

Als het gaat om een ontheffingsaanvraag in het kader van o.a. ruimtelijke inrichting of ontwikkeling wordt ook getoetst op het criterium:

- de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van 'zorgvuldig handelen'. Ontheffing kan voor een periode van vijf jaar worden aangevraagd.

De zorgplicht, 'voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats', blijft wel geldig.

Beleid: soorten van de Rode lijsten

Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk achteruitgaan. Voor het Ministerie van LNV zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen. De kwetsbaarheid van een soort speelt een rol bij de beoordeling van een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet. Voor een beschermde soort van de Rode lijst is de afweging diepgaander.

Visdiefje

4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie

Algemeen

Het plangebied bestaat uit een parkeerterrein zonder natuurwaarden en een groengebied in een afslaglus van een doorgaande weg.

De omgeving

In de nabijheid liggen sportparken en volkstuinen. Door de drukke infrastructuur is het gebied voor grondgebonden dieren moeilijk bereikbaar. Incidenteel steekt een haas in de avonduren de weg over. In de Duivendrechtse polder komt de rugstreeppad voor. Er is geen goede ecologische verbinding tussen het plangebied en het poldergebied, waar de rugstreeppadden voorkomen. De rugstreeppad is echter een dynamische soort, die grote afstanden af kan leggen. En tijdens werkzaamheden kan de ideale biotoop voor de rugstreeppad ontstaan. Het is dus niet helemaal uit te sluiten dat deze soort het plangebied kan bereiken.

Het plangebied

De parkeerplaats heeft geen enkele natuurwaarde. Het gebiedje in de lus van de afslag van de Burgemeester Stramanweg bestaat voor het grootste gedeelte uit gras, dat eens per jaar wordt gemaaid. Rondom de sloot is het ruiger en biedt de vegetatie dekking aan veldmuis en de gewone bosspitsmuis, in de oever broeden incidenteel wilde eend, meerkoet en soms waterhoen. De sloot is onderdeel van het grotere peilvak, hierin komt de groene kikker voor en verder algemene vissoorten als snoek en rietvoorn. Beschermde vissoorten zijn in dit peivak nooit aangetroffen.

Het grasgedeelte wordt gebruikt als koloniebroedplaats van vooral kokmeeuwen, maar ook visdiefjes en vermoedelijk twee paartjes zwartkopmeeuwen.

Gegevens uit eerder onderzoek

Van het plangebied zijn geen verdere gegevens bekend.

Op diverse plaatsen in en rond Amsterdam hebben visdiefjes gebroed. De zwartkopmeeuw is een zeer zeldzame broedvogel voor Amsterdam, met slechts een enkele waarneming per jaar. Deze soort wordt de laatste jaren steeds vaker waargenomen.

De visdief en andere koloniebroeders in Amsterdam

In het plangebied bevindt zich een meeuwenkolonie met de hierboven genoemde soorten. Tussen de infrastructuur zijn de vogels relatief veilig voor grondpredatoren als wezel, hermelijn, bunzing en vooral vos. Even verderop, bij knooppunt Holendrecht broeden voornamelijk kleine mantelmeeuwen en zilvermeeuwen. Deze soort heeft een dependance in het industriegebied Overamstel. Daar hebben een twintigtal zilver- en kleine mantelmeeuwen op het dak gebroed. De voornaamste broedplaats van visdiefjes en zwartkopmeeuwen in en rond Amsterdam is de Hoeckelingsdam, een vlak voor de Waterlandse zeedijk voor natuurontwikkeling aangelegde dam in het IJmeer. Verwacht wordt dat ook het toekomstige natuureiland op het uiteinde van de strekdam van het Zeeburgereiland een goede koloniebroedplaats wordt.

Verder worden er steeds vaker waarnemingen van op het dak broedende visdiefjes gedaan. Kolonies van meeuwen en visdiefjes zijn verder vooral te vinden langs de kust: op strandvlakten en in de duinen.

5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna

Voorgenomen activiteiten

Door de bouw van de Music Dome verdwijnt het groengebied en daarmee de mogelijkheid voor kokmeeuwen, visdiefjes en zwartkopmeeuwen om op de grond te broeden. Ook de landbiotoop voor veldmuizen en bosspitsmuizen en een deel van de sloot verdwijnt.

6. Consequenties natuurwetgeving

Gebiedsbescherming

Het plangebied maakt geen deel uit van de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam. Het ligt ook niet in de (P)Ecologische Hoofd Structuur (EHS), de Duivendrechtse polder aan de westkant van de A2 is onderdeel van de (P)EHS.

Soortbescherming, ontheffing Flora- en faunawet

Algemeen

In het plangebied komen geen soorten voor, waarvoor ontheffing aangevraagd hoeft te worden. Hieronder wordt dat toegelicht.

Geen ontheffing rugstreeppad

Voor de rugstreeppad kan geen ontheffing worden aangevraagd, omdat deze nu niet in het plangebied is aangetoond. Er is een zeer kleine kans, dat exemplaren van deze soort het plangebied bereiken. Door er voor te zorgen dat er gedurende de werkzaamheden geen voortplantingswater in de vorm van poeltjes ontstaat wordt voorkomen dat de rugstreeppad zich in het plangebied vestigt.

Koloniebroeders

De nesten van kokmeeuwen, visdiefjes en zwartkopmeeuwen zijn gedurende de broedtijd beschermd, daar buiten niet. Zowel het visdiefje als de zwartkopmeeuw zijn soorten van de Europese Vogelrichtlijn. Het visdiefje staat ook op de Rode lijst als kwetsbaar.

Andere broedvogels

Ook voor de andere broedvogels geldt, dat het geen soorten zijn waarvan het nest een vaste verblijfplaats is in de zin van het artikel 11 van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat de nesten gedurende de broedtijd zijn beschermd, maar daarbuiten niet. Ontheffing voor broedende vogels wordt meestal niet verleend, omdat het in de regel goed mogelijk is om verontrusting in het broedseizoen te voorkomen.

Nest als vaste verblijfplaats

De Flora- en faunawet beschouwt de nesten van spechten als vaste verblijfplaatsen. Voor de kap van een boom, waarin een specht nest zit moet dan ook altijd ontheffing van artikel 11 van de Flora- en faunawet worden aangevraagd, ongeacht het broedseizoen. Spechten hakken in oudere minder vitale bomen gaten voor hun nest.

Vrijstelling

Voor de in het plangebied voorkomende grondgebonden soorten: de muizen en de groene kikker geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling.

Niet-beschermd

De in het plangebied voorkomende vissen, dagvlinders, libellen en andere insecten zijn niet beschermd door de Flora- en faunawet. Wel geldt voor alle soorten de zorgplicht. Dat betekent dat door zorgvuldig te werken zoveel mogelijk schade aan diersoorten moet worden voorkomen.

Mitigerende maatregelen

- Het maaien van het terrein moet buiten het broedseizoen gebeuren. Het maaisel moet afgevoerd worden. Tevens is het voor de dieren dan mogelijk om het terrein te verlaten. Hiertoe moet vanaf een kant gewerkt worden zodat dieren de gelegenheid wordt geboden naar de berm te vluchten. Hierin kan extra dekking worden aangebracht door hier een deel van de weggemaaide ruigte te deponeren. De begroeiing kan het beste in de maanden september, oktober, november, december en januari worden verwijderd. Het terrein wordt dan nog aantrekkelijker voor meeuwen. Na schouw door een ter zake deskundige kan het terrein voor werkzaamheden vrij worden gegeven.
- Het water dient in een rustig tempo gedempt te worden in de richting van de duiker, zodat de aanwezige vissen kunnen vluchten.

Compenserende maatregelen

Vanuit de Flora- en faunawet is compensatie niet noodzakelijk. Alternatieve broedgelegenheid voor visdiefjes kan op grinddaken en daken met groene dakbedekking van gebouwen in de omgeving worden aangeboden.

Voorbeeld van een grindbak op het dak van de bloemenveiling te Aalsmeer